

**РЕПУБЛИКА СРПСКА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ**

Е

**ПРАВИЛНИК
О УПРАВЉАЊУ ОТПАДНИМ УЉИМА**

Бања Лука, јануар 2022. године

На основу члана 53. став 8. Закона о управљању отпадом („Службени гласник Републике Српске“, бр. 111/13, 106/15, 16/18, 70/20, 63/21 и 65/21) и члана 76. став 2. Закона о републичкој управи („Службени гласник Републике Српске“, бр. 115/18 и 111/21), министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију, 21. јануара 2022. године, доноси

ПРАВИЛНИК О УПРАВЉАЊУ ОТПАДНИМ УЉИМА

Члан 1.

Овим правилником прописују се услови, начин и поступак управљања отпадним уљима.

Члан 2.

(1) Одредбе овог правилника примјењују се на све врсте отпадних уља.

(2) Одредбе овог правилника не примјењују се на управљање отпадним уљима која садрже полихлороване бифениле (РСВ) или полихлороване терфениле (РСТ), (у даљем тексту: РСВ), изнад 30 mg/kg отпадног уља, емулзије и зауљени течни отпад који садржи и остале загађујуће супстанце и воду.

Члан 3.

Циљ овог правилника је успостављање система управљања отпадним уљима на начин да се одвојеним сакупљањем и третманом спријечи или смањи штетни утицај на здравље људи и животну средину.

Члан 4.

Изрази употребљени у овом правилнику имају сљедеће значење:

1) документација о кретању отпада јесу обрасци докумената о кретању отпада на територији Републике Српске,

2) крајњи корисник је лице које је користило, користи или намјерава користити уље или опрему чији је саставни дио уље или лице код којег због обављања регистроване дјелатности настају отпадна уља, а крајњи корисник може бити физичко лице, правно лице или предузетник,

3) лице овлашћено за сакупљање је правно лице или предузетник који посједује дозволу за сакупљање отпадних уља за подмазивање,

4) лице овлашћено за третман је правно лице или предузетник који посједује дозволу за третман отпадних уља за подмазивање,

5) отпадна уља за подмазивање су сва минерална или синтетичка уља или мазива, која су неупотребљива за сврху за коју су првобитно била намијењена, као што су: хидраулична, моторна, турбинска уља или друга мазива, бродска уља, уља или течности за изолацију или пренос топлоте, остала минерална или синтетичка уља, уљни остаци из резервоара, мјешавине уље–вода и емулзије,

6) отпадна јестива уља су сва биоразградива уља и масти која настају обављањем угоститељске дјелатности приликом припреме више од 50 оброка дневно,

7) предтретман је поступак отклањања физичких нечистоћа и воде уз примјену најбољих расположивих техника,

8) поновно искоришћење (у даљем тексту: третман) је поступак којим се добијају нови производи процесима регенерације, којима се омогућава поновна употреба или директно сагоријевање у постројењима за инсинерацију или за добијање енергије,

9) произвођач је правно лице или предузетник који минерална и синтетичка уља и мазива производи и ставља у промет на територији Републике Српске, без обзира на начин продаје и сједиште пословања, као и правно лице или предузетник који регенерише отпадна уља за подмазивање и ставља их у промет на територији Републике Српске,

10) разврставање отпадних уља је поступак селективног прикупљања и немијешања међусобно различитих врста отпадних уља, односно немијешања отпадних уља са другим течностима и загађујућим материјама,

11) рециклажно двориште, у смислу овог правилника, јесте мјесто намијењено за разврставање и привремено складиштење посебних врста отпада из домаћинства погодних за рециклажу,

12) регенерација отпадних уља је поступак добијања базног уља рафинацијом отпадног уља уз примарно одстрањивање нечистоћа, производа оксидације и адитива из отпадног уља,

13) сервисер је правно лице или предузетник који пружа услугу замјене отпадног уља за подмазивање,

14) термички третман отпадних уља је коришћење отпадних уља као горива у производњи енергије,

15) трговац је правно лице или предузетник који минерална и синтетичка уља и мазива ставља у промет на територији Републике Српске, а трговац истовремено може бити и произвођач и/или увозник,

16) увозник је правно лице или предузетник који минерална и синтетичка уља и мазива увози и ставља у промет на територији Републике Српске, без обзира на начин продаје и сједиште пословања.

Члан 5.

Учесници у систему управљања отпадним уљима су:

1) Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију (у даљем тексту: Министарство),

2) Фонд за заштиту животне средине и енергетску ефикасност Републике Српске (у даљем тексту: Фонд),

3) јединица локалне самоуправе,

4) произвођач,

5) увозник,

6) трговац,

7) сервисер,

8) крајњи корисник,

9) правно лице или предузетник који посједује дозволу за управљање отпадом,

10) надлежни инспекцијски органи.

Члан 6.

(1) Управљање отпадним уљима је скуп мјера које обухватају сакупљање, разврставање, транспорт, складиштење и третман отпадних уља, као и управљање остацима последице третмана.

(2) Управљање отпадним уљима спроводи се на начин који неће представљати ризик од загађења воде, земљишта или ваздуха, ради заштите здравља људи и животне средине.

(3) У циљу смањења негативног утицаја отпадних уља на животну средину и здравље људи, као и ради искоришћења употребљивих састојака из отпадних уља, неопходно је обезбиједити одвојено сакупљање и третман свих отпадних уља на начин дефинисан Законом о управљању отпадом (у даљем тексту: Закон) и овим правилником.

(4) Право обављања дјелатности управљања отпадним уљима стиче се на основу дозволе за управљање отпадом која се добија на начин дефинисан Законом.

(5) Произвођач уља управља са отпадом из процеса производње у складу са еколошком дозволом.

(6) Врсте отпадних уља које су различите по поријеклу и саставу не могу се међусобно мијешати.

(7) Забрањено је мијешање отпадних уља различитих категорија, мијешање са другим отпадом, као и мијешање са опасним отпадом који садржи РСВ, у складу са Законом.

(8) Дозвољено је мијешање само отпадних уља I и II категорије из члана 7. овог правилника.

(9) Свако кретање отпадних уља прати одговарајућа документација о кретању отпада у складу са Законом, Правилником о обрасцу документа о кретању опасног отпада и Упутству за његово попуњавање („Службени гласник Републике Српске“, број 21/15) и Правилником о обрасцу документа о кретању отпада и Упутству за његово попуњавање („Службени гласник Републике Српске“, број 21/15).

Члан 7.

(1) Према степену онечишћења отпадна уља за подмазивање се разврставају на четири категорије:

1) I категорија – отпадна уља минералног поријекла са садржајем халогена испод 0,2% и укупним РСВ испод 20 mg/kg, а та се уља могу третирати и поново користити за производњу свјежих уља,

2) II категорија – отпадна уља минералног, синтетичког и биљног поријекла са садржајем халогена изнад 0,2% и испод 0,5% и укупним РСВ изнад 20 mg/kg и испод 30 mg/kg, а та уља се могу користити као гориво у енергетским и производним постројењима инсталиране снаге уређаја веће или једнаке 3 MW или у пећима за производњу клинкера у творницама цемента,

3) III категорија – отпадна уља непознатог поријекла и сва друга отпадна уља са садржајем халогена изнад 0,5%, укупним РСВ изнад 30 mg/kg и која имају температуру паљења испод 550 °C, а та уља се морају спаљивати у пећима за спаљивање опасног отпада минималне ефикасности 99,99%,

4) IV категорија – отпадна уља на бази полигликола/олигликола која се морају, ради немијешања с осталим уљима из I и II категорије, као и посебних захтјева у поступку одстрањивања, сакупљати и третирати и/или збринуту одвојено.

(2) Отпадна уља из I и II категорије могу се мијешати ради термичког третмана.

Члан 8.

(1) Произвођачи, увозници и трговци који минерална и синтетичка уља и мазива стављају у промет на територији Републике Српске плаћају Накнаду за оптерећивање животне средине отпадним уљем (у даљем тексту: Накнада), на начин дефинисан Законом.

(2) Лица из става 1. овог члана, у складу са Законом и рјешењем Фонда, уплаћују Фонду Накнаду, а сразмјерно количини минералних и синтетичких уља и мазива коју су ставили у промет на територији Републике Српске.

(3) Произвођачи, увозници и трговци достављају извјештај Фонду са подацима о количини минералних и синтетичких уља и мазива које стављају у промет на територији Републике Српске, као и о количини минералних и синтетичких уља и мазива, које се као засебан производ или саставни дио другог производа, извозе из Републике Српске.

(4) Извјештај из става 3. овог члана подноси се у складу са Законом и Правилником о обрасцима извјештаја о управљању посебним категоријама отпада („Службени гласник Републике Српске“, број 87/20).

Члан 9.

(1) Произвођачи, увозници и трговци на амбалажи или пратећој документацији, уз испоручена уља, морају да истакну информацију о обавези одвојеног сакупљања отпадних уља, те да наведу упуте о начину поступања с отпадним уљима.

(2) Сва сакупљена отпадна уља потребно је третирати.

Члан 10.

(1) Отпадна уља прикупљају се у посуде које су погодне за њихово безбједно сакупљање и транспорт и обиљежавају се према посебним условима за управљање отпадним уљима у постројењима за складиштење и третман отпадних уља који су дати у Прилогу овог правилника, који чини његов саставни дио.

(2) Посуде за прикупљање отпадног уља за подмазивање морају да буду непропусне и затворене и уз прописану ознаку индексног броја отпадног уља, а морају да носе и ознаку категорије

отпадног уља у складу са Каталогом отпада који чини саставни дио Правилника о категоријама, испитивању и класификацији отпада („Службени гласник Републике Српске“, бр. 19/15 и 79/18).

(3) Крајњи корисници јестивих уља треба да обезбиједе да се отпадна јестива уља која настану припремом хране прикупљају одвојено од другог отпада у посебним посудама.

(4) Посуде за прикупљање отпадног јестивог уља морају бити непропусне и затворене и носити ознаку индексног броја отпадног уља.

Члан 11.

(1) Регенерација отпадних уља има предност у односу на енергетско искоришћење.

(2) У случају да се не врши регенерација него термички третман, обезбјеђује се се термички третман у енергетским и производним постројењима инсталиране снаге постројења веће или једнаке 3 MW у складу са Уредбом о термичком третману отпада („Службени гласник Републике Српске“, број 54/17).

(3) Извозе се отпадна уља за чији третман нема техничких и технолошких услова у Републици Српској.

Члан 12.

Материјално поновно искоришћење отпадних уља која садрже полихлориране бифениле (PCB) може се допустити уколико се поступцима обраде (третманом) отпадних уља PCB уништи или смањи тако да добијена уља не садрже PCB изнад највише допуштене границе од 5 mg/kg.

Члан 13.

Са пепелом, муљем и другим отпадом који настане након поступка третмана поступа се на начин дефинисан Законом.

Члан 14.

(1) Рециклажно двориште без накнаде преузима отпадна уља од физичког лица као крајњег корисника.

(2) У рециклажном дворишту на видном мјесту обавезно се поставља обавјештење о могућности предаје, односно о обавези преузимања отпадних уља ознаком садржаја „ПРЕУЗИМАМО ОТПАДНА УЉА“, те на захтјев крајњег корисника пружа се информација о начину и условима преузимања.

(3) Све преузете количине отпадног уља у рециклажном дворишту предају се лицу овлашћеном за сакупљање или лицу овлашћеном за третман.

(4) Одговорно лице рециклажног дворишта води евиденцију о количинама преузетих и предатих отпадних уља и о томе извјештава Фонд у складу са Правилником о методологији прикупљања података о отпаду и њиховој евиденцији („Службени гласник Републике Српске“, број 71/15).

Члан 15.

(1) Сервисер без накнаде преузима отпадна уља за подмазивање од физичког лица као крајњег корисника.

(2) Сервисер на мјесту пословања поставља обавјештење о могућности предаје, односно о обавези преузимања отпадних уља за подмазивање, ознаком садржаја „ПРЕУЗИМАМО ОТПАДНА УЉА ЗА ПОДМАЗИВАЊЕ“, те на захтјев крајњег корисника га обавјештава о начину и условима преузимања.

(3) Сервисер преузета отпадна уља за подмазивање предаје лицу овлашћеном за сакупљање.

(4) Сервисер води евиденцију о количинама преузетих и предатих отпадних уља за подмазивање и о томе извјештава Фонд у складу са Правилником о методологији прикупљања података о отпаду и њиховој евиденцији.

Члан 16.

Крајњи корисник уља отпадна уља одваја од мијешаног комуналног отпада и од осталих врста отпада, одвојене их предаје рециклажном дворишту, лицу овлашћеном за сакупљање отпада или сервисеру приликом замјене уља.

Члан 17.

(1) Фонд организује систем управљања отпадним уљима у складу са чланом 52. став 4. Закона.

(2) Финансијска средстава за сакупљање и третман додјељују се на основу јавног позива.

(3) На јавни позив могу се пријавити само лица која посједују дозволу за управљање отпадним уљима и која су регистрована у Републици Српској.

(4) Фонд додјељује средства само за количине које су сакупљене на територији Републике Српске, предате на третман или извезене.

(5) Лице овлашћено за сакупљање које има закључен уговор са Фондом преузима отпадна уља за подмазивање од крајњег корисника без трошкова и предаје их на третман.

(6) Лице овлашћено за третман преузима отпадна уља од лица овлашћеног за сакупљање.

(7) Ради остваривања права на финансијска средства Фонда, лица овлашћена за сакупљање и/или третман која су закључила уговор са Фондом, достављају Фонду, до краја текућег мјесеца за претходни мјесец, документацију о кретању отпада са подацима о количинама отпадног уља за подмазивање које су сакупљене и предате на третман.

(8) Уколико лице овлашћено за сакупљање које има закључен уговор са Фондом, извози отпадна уља за подмазивање, доставља Фонду доказ о извршеном извозу, односно документацију о прекограничном кретању отпада у складу са Законом и Уредбом о листама отпада и документима за прекогранично кретање отпада („Службени гласник Републике Српске“, број 86/15).

Члан 18.

(1) Фонд води и одржава Информациони систем о отпаду путем којег се прикупљају подаци о количини минералних и синтетичких уља и мазива стављених у промет на територији Републике Српске, количини сакупљених и третираних отпадних уља и о количини отпадних уља која се извозе.

(2) Фонд је обавезан, у складу са Законом, најкасније до 31. маја текуће године, Министарству да поднесе годишњи Извјештај о управљању отпадним уљима који садржи:

1) преглед пријављених произвођача, увозника и трговаца који стављају минерална и синтетичка уља и мазива у промет на територији Републике Српске, као и количине минералних и синтетичких уља и мазива стављених у промет на територији Републике Српске,

2) преглед података о количинама сакупљених, третираних и извезених отпадних уља,

3) финансијски извјештај са подацима о приходу од Накнаде, износу исплаћених средстава за сакупљање и третман отпадних уља у претходној календарској години, те подацима о корисницима средстава, количинама за које су исплаћена средства и улагањима у инфраструктуру управљања отпадом,

4) преглед активности на промоцији система управљања отпадним уљима.

(3) У склопу активности на промоцији система управљања отпадним уљима Фонд на годишњој основи организује информативне кампање за учеснике у систему управљања отпадним уљима и програме обуке за правилну примјену овог правилника.

Члан 19.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.

Број: 15.04-020-1555/21
Датум: 21.1.2022. године

МИНИСТАР
Сребренка Голић

ПОСЕБНИ УСЛОВИ ЗА УПРАВЉАЊЕ ОТПАДНИМ УЉИМА У ПОСТРОЈЕЊИМА ЗА СКЛАДИШТЕЊЕ И ТРЕТМАН ОТПАДНИХ УЉА

1. Приступ складиштима мора бити сигуран и под контролом.
2. Отпадна уља складиштити у цистерне које су постављене ван плавног подручја.
3. Цистерне за складиштење морају бити произведене у складу са стандардом квалитета ISO 9001:2000. Металне цистерне треба да задовоље стандард BS 799-5:1987.
4. Цистерне, бурад и други контејнери за отпадно уље морају бити довољно чврсти да се отпадна уља складиште без цурења или пуцања.
5. Цистерне морају бити удаљена више од 10 m од водотока.
6. Мора постојати секундарни базен. Сваки резервоар за отпадно уље мора бити ограђен базеном како у случају изливања отпадног уља не би дошло до загађења земљишта или подземних вода.
7. Секундарни базен мора бити непропусан за отпадно уље и воду.
8. Секундарни базен мора имати капацитете да прими 110% цистерне. Ако у складишном простору постоје двије или више цистерни, базен мора бити довољно велики да прими 110% највеће цистерне или 25% тоталног капацитета складишта (бира се већи проценат од ова два). Код процента од 110%, додатних 10% односи се на евентуално просипање цијелог садржаја, пјену од гашења пожара или кишницу, а 10% је најмање проценат који треба додати. У неким случајевима може се показати да то није довољно, наручито у случајевима када је цистерна смјештена у осјетљивим подручјима, гдје је потреба додатна заштита.
9. Ако је отпадно уље ускладиштено у бурадима, базен мора да прими 25% укупне количине отпадног уља ускладиштеног у бурадима.
10. Цистерна мора бити постављена тако да се избјегну оштећења од удара. Уколико то није могуће, мора се обезбиједити заштита у висини одбојника или ограде.
11. Секундарни базен не смије имати никакву дренажу нити одвод који би одвео отпадно уље или воду из базена у водоток, канализацију или у земљиште.
12. Све цијеви, пумпе или друга опрема морају бити у секундарном базену. Сви спојеви морају бити приступачни за инспекцију.
13. Све цистерне и бурад морају бити адекватно означени, тако да буду назначени капацитет и врста отпадног уља.
14. Свако складиштење, транспорт или третман отпадног уља мора да прати одговарајућа документација у којој се наводе физичка и хемијска својстава употребљеног уља, што укључује најнижу температуру паљења и садржај РСВ и халогена (хлор, бром, флуор).